

Український повстанець Іван Мирончук живе на вулиці Повстанській

Коли напівживого Івана Мирончука більшовицькі ками кинули до холодної камери Деражненського КПЗ, хлопець, втрачаючи свідомість подумав, що ось і прийшов його кінець. Проте молодий організм українського повстанця виявився дужчим від кулаків енкаведистів, і через кілька днів він прийшов до тями. Далі була Рівненська в'язниця, радянський «гуманний» суд і сибірська каторга.

Нелюдські умови у таборях Воркути не зломали духу бранця і після великих поневірянь Іван Мирончук повернувся на рідну землю. Маючи тавро «ворог народу», не сподівався, що доживе до часів проголошення незалежності України, а на власному будинку побачить табличку з написом «вулиця Повстанська».

Всього через кілька днів мешканцю Костополя Івану Макаровичу Мирончуку виповниться дев'яносто п'ять років. Напередодні Дня захисника України та 76-ї річниці Української повстанської армії, які майже співпадають з днем його народження, ми попросили сивочолого повстанця розповісти про свій життєвий шлях.

– Я народився 15 жовтня 1923-го року в селі Яполоть, – поринає у спогади Іван Мирончук. – Батьки мали п'ятеро дітей: трьох дочок і двох синів. У жнива нас будили вдосвіта і брали в поле. Я так спати хотів, що снопа не бачив. Уже ні сестер, ні брата нема в живих.

У нас було чотири гектари власної землі. Її орали волами. На землі сіяли жито, пшеницю, овес, ячмінь, гречку. В господарстві були

також коник, корова, свині, овечки, кури. Як батько був на роботі, по господарству поралася мати Христя. У нас завжди було сало, м'ясо, молоко, квашена капуста. Щотижня, а то й частіше мати пекла домашній хліб.

У підлітковому віці я навчився орати й косити. Коли почалася війна, мені було сімнадцять. Бачив, як німці гнали советських солдатів. У небі гуло багато літаків, а гітлерівці їхали у безрукавках на мотоциклах по дорозі Деражне-Яполоть-Степань. Пам'ятаю, як німецькі солдати наливали людям вино. Проте охочих випити не знайшлося.

У сорок третьому році я пішов в Українську повстанську армію, загони якої розташовувалися в селі Гутвин. Мені дали псевдо «Ліщина», а командиром був Гамалія. Я був кремезним та дужим хлопцем, тому мені довірили десятикілограмовий кулемет «Дехтяр». У Гутвині прийняв присягу бійця УПА.

Воювати довелося як з гітлерівцями, так і з більшовиками. Під час бою на Бичальських хуторах мене поранило в ногу.

А ще добре пам'ятаю бій з більшовиками на хуторі Кублице. Ми зробили засідку і довго чекали появи ворога. А коли більшовики з'явилися, відкрили по них вогонь. Того дня здобули чимало трофейної зброї.

Хочу відзначити, що у загонах українських повстанців була сувора дисципліна. Ніч для нас була днем, а день – ніччю, бо пересувалися переважно вночі. З Гутвина ми

пішли в Цуманські ліси. Звідти робили марші до Ставка, Злазного, Янової Долини.

У 1944-му році, після бою біля села Злазне, мене схопили НКВДисти. Відвезли в КПЗ, у селище Деражне. На допиті слідчий запитав, скількох я солдатів Червоної армії вбив. Я відповів, що не вбивав.

– А как твое псевдо? – продовжував допит.

– А що це так? – вдав, що не розумію.

Після того мене почали сильно бити. Спочатку били кулаками по обличчю та в живіт. А коли я впав, продовжували бити чобітьми. Однак «вибити» зізнання їм так і не вдалося. Коли мене кинули до камери, я весь був у крові і майже без свідомості. Та через кілька днів очухався.

З Деражного відправили до Рівненської в'язниці. Там відбувся суд. Мені присудили п'ятнадцять років ув'язнення і повезли в Сибір.

Довгих дванадцять років довелося провести у воркутинських таборах. Разом з іншими бранцями із Захід-

ної України працював на будівництві. Нас дуже погоганю годували, тому постійно хотілося їсти. Люди падали, як мухи. Мертвих скидали у спеціальну тару та вивозили у невідомому напрямку. Думав, що смерть забере і мене. Але, дякувати Богу, вдалося вижити і повернутися на рідну землю. Можливо, мене врятувала молитва «Отче наш», з якою засинав і прокидався.

А може, мою долю визначило благословення моєї бабусі, яка прожила 98 років. Коли я був ще маленьким хлопчиком, вона якось промовила: «Дай, Боже, внучку, дожити тобі до моїх літ». Багато важить й те, що я ніколи не тримав ні на кого зла. Хто б мене не образив, завжди прощав кривдникам. Єдине, чого ніколи не приймала моя душа, – це більшовицького знущання над Україною.

...Після повернення зі сталінських таборів, український повстанець Іван Мирончук влаштувався на роботу на Костопільський домобудівний комбінат, де пропрацював 35 років. Після здобуття Україною незалежності, рішенням міської ради в Костополі було перейменовано багато вулиць. Так сталося, що вулицю Партизанська, на якій розташований будинок Івана Макаровича, перейменували на Повстанську. Сьогодні це неабияк тішить серце колишнього вояка УПА, бо історична правда врешті восторжествувала. А ще дід Іван щодня молитиметься за те, щоб Україна не втратила своєї незалежності і стала по-справжньому вільною демократичною державою.

Олександр НИКОНЧУК